

Αντιπροσωπευτικότητα των ευρωπαϊκών οργανώσεων κοινωνικών εταιρών: ξυλουργικός κλάδος

Περίληψη

Εισαγωγή

Στόχος της μελέτης αυτής είναι να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες προκειμένου να ενθαρρυνθεί ο κλαδικός κοινωνικός διάλογος στον ξυλουργικό κλάδο. Η σειρά μελετών αντιπροσωπευτικότητας του Eurofound αποσκοπεί στον εντοπισμό των συναφών εθνικών και υπερεθνικών οργανώσεων κοινωνικών εταιρών στον τομέα των εργασιακών σχέσεων σε επιλεγμένους κλάδους. Για την επίτευξη αυτών των στόχων, στο πλαίσιο της μελέτης εντοπίζονται οι συναφείς εθνικές οργανώσεις κοινωνικών εταιρών στον ξυλουργικό κλάδο μέσω μιας προσέγγισης από την κορυφή προς τη βάση (παραθέτοντας τα μέλη των συνδεδεμένων ευρωπαϊκών ενώσεων) και μιας προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή, μέσω του δικτύου ευρωπαϊκών ανταποκριτών του Eurofound. Μια εθνική κλαδική οργάνωση συμπεριλαμβάνεται στην παρούσα μελέτη εφόσον: συμμετέχει τακτικά σε συλλογικές διαπραγματεύσεις σε κλαδικό επίπεδο ή/και συνδέεται με συναφή ευρωπαϊκή κλαδική ένωση επιχειρήσεων ή εργαζομένων που περιλαμβάνεται στον κατάλογο διαβούλευσης της Επιτροπής με ευρωπαϊκές οργανώσεις κοινωνικών εταιρών δυνάμει του άρθρου 154 ΣΛΕΕ ή/και συμμετέχει στον ευρωπαϊκό κοινωνικό διάλογο που αφορά τον κλάδο.

Ορισμός του κλάδου

Για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης, ο ξυλουργικός κλάδος ορίζεται με βάση τη στατιστική ονοματολογία των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (NACE), προκειμένου να διασφαλιστεί η συγκρισιμότητα των ευρημάτων σε διεθνικό επίπεδο. Ειδικότερα, ο εν λόγω κλάδος υπάγεται στον κωδικό NACE (Αναθ. 2) 16, ο οποίος περιλαμβάνει τις κατωτέρω δραστηριότητες:

- 16.1 Πριόνισμα, πλάνισμα και εμποτισμός ξύλου*
- 16.2 Κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό και ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής.

Οικονομικό υπόβαθρο

Η ευρωπαϊκή έρευνα εργατικού δυναμικού (EU-LFS) για το 2014 αναφέρει ότι ο ξυλουργικός κλάδος στα κράτη μέλη της ΕΕ απασχολεί λιγότερους από 1,5 εκατομμύρια εργαζομένους συνολικά, 83% των οποίων είναι άνδρες. Η πλειονότητα των εργαζομένων του κλάδου είναι

υπάλληλοι πλήρους απασχόλησης σε μικρές εταιρείες με λιγότερους από 10 εργαζομένους. Ο κλάδος βρίσκεται σε ύφεση, εν μέρει λόγω της συνεχούς πτώσης της ζήτησης για προϊόντα ξύλου και εν μέρει λόγω των χαμηλών επιπέδων επενδύσεων, του υψηλού κόστους και του ανταγωνισμού από τις εισαγωγές. Ο αντίκτυπος της οικονομικής κρίσης έγινε αισθητός και σε αυτόν τον κλάδο και τα επίπεδα απασχόλησης έχουν σημειώσει πτώση από το 2008.

Εκπροσώπηση συμφερόντων σε εθνικό επίπεδο

Συνδικαλιστικές οργανώσεις

Σε περισσότερα από τα μισά κράτη μέλη της ΕΕ παρατηρείται ένα πλουραλιστικό σύστημα ενώσεων στον ξυλουργικό κλάδο. Συνολικά έχουν εντοπιστεί 62 κλαδικές συνδικαλιστικές οργανώσεις σε 27 κράτη μέλη της ΕΕ (στη Μάλτα δεν υπάρχουν συνδικαλιστικές οργανώσεις στον κλάδο). Σε 11 χώρες αναφέρεται μόνο μία κλαδική συνδικαλιστική οργάνωση, σε πέντε χώρες οι εν λόγω οργανώσεις είναι δύο, σε πέντε χώρες είναι τρεις, ενώ έξι χώρες αναφέρουν τέσσερις ή περισσότερες κλαδικές συνδικαλιστικές οργανώσεις* συνεπώς το τοπίο είναι κατακερματισμένο.

Όσον αφορά την πυκνότητα των συνδικαλιστικών οργανώσεων, στοιχεία σχετικά με την πυκνότητα του κλάδου είναι διαθέσιμα μόνο σε 27 από τις 62 οργανώσεις. Παρότι η κατάσταση διαφέρει σημαντικά μεταξύ χωρών και οργανώσεων, από τα στατιστικά στοιχεία προκύπτει ότι περισσότερες από τις μισές συνδικαλιστικές οργανώσεις για τις οποίες διατίθενται πληροφορίες αναφέρουν χαμηλή ή πολύ χαμηλή κλαδική πυκνότητα (μικρότερη από 10%).

Οργανώσεις εργοδοτών

Από την πλευρά των εργοδοτών, εντοπίστηκαν 50 κλαδικές οργανώσεις εργοδοτών σε 25 κράτη μέλη της ΕΕ (η Βουλγαρία, η Μάλτα και η Πολωνία δεν αναφέρουν την ύπαρξη κλαδικών οργανώσεων εργοδοτών). Σε δέκα χώρες αναφέρεται μόνο μία τέτοια οργάνωση, σε εννέα χώρες αναφέρονται δύο, σε τέσσερις χώρες τρεις, ενώ σε δύο χώρες υπάρχουν τέσσερις ή περισσότερες οργανώσεις.

Η κλαδική πυκνότητα των οργανώσεων εργοδοτών είναι χαμηλή, καθώς μόνο σε μία οργάνωση η κλαδική πυκνότητα πεδίου όσον αφορά τις εταιρείες υπερβαίνει το 50%. Στις περιπτώσεις που διατίθενται πληροφορίες και για τις δύο μορφές πυκνότητας (28 περιπτώσεις), η κλαδική πυκνότητα πεδίου που αφορά τις εταιρείες τείνει να είναι χαμηλότερη από την πυκνότητα που αφορά τους εργαζομένους. Αυτό παρατηρείται σε 21 από τις 28 περιπτώσεις και ενδεχομένως υποδηλώνει ότι οι μεγαλύτερες εταιρείες επιδεικνύουν εντονότερη τάση συμμετοχής σε ενώσεις σε σχέση με τις μικρότερες εταιρείες.

Συλλογικές διαπραγματεύσεις

Δέκα από τις 20 χώρες για τις οποίες διατίθενται δεδομένα αναφέρουν υψηλό ποσοστό κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων που υπερβαίνει το 80%• σε τρεις χώρες το ποσοστό αυτό κυμαίνεται μεταξύ 50% και 70%, ενώ πέντε χώρες αναφέρουν πολύ χαμηλά ποσοστά κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων, κάτω του 15%. Τέλος, η Εσθονία και η Μάλτα δεν έχουν κλαδικές συλλογικές διαπραγματεύσεις. Ο πλέον αποφασιστικός παράγοντας που εξηγεί τα υψηλά ποσοστά κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων είναι ο κυρίαρχος ρόλος των πολυεργοδοτικών διαπραγματεύσεων. Ομοίως, τα χαμηλότερα ποσοστά κάλυψης εξηγούνται από την κυριαρχία μονοεργοδοτικών διαπραγματεύσεων.

Εκπροσώπηση συμφερόντων σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Εργατών Ξύλου και Οικοδομής (EFBWW) διαθέτει 34 άμεσα συνδεδεμένες οργανώσεις από τις υπό εξέταση χώρες, 31 εκ των οποίων συμμετέχουν σε κλαδικές συλλογικές διαπραγματεύσεις.

Η CEI-Bois διαθέτει 19 συνδεδεμένες οργανώσεις σε 16 χώρες, εκ των οποίων οι 16 συμμετέχουν σε κλαδικές συλλογικές διαπραγματεύσεις.

Κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας

Σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής που επισυνάπτεται στην ανακοίνωση (COM(98)322 τελικό), οι οργανώσεις που συμμετέχουν στις διαβουλεύσεις πρέπει να:

α) (...) έχουν συσταθεί κατά κλάδο ή κατηγορία και είναι οργανωμένες σε ευρωπαϊκό επίπεδο, β) (...) αποτελούνται από οργανώσεις οι οποίες είναι αναγνωρισμένες οι ίδιες ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των δομών των κοινωνικών εταίρων των κρατών μελών, έχουν ικανότητα διαπραγμάτευσης συμφωνιών και είναι αντιπροσωπευτικές στα περισσότερα κράτη μέλη, γ) (...) έχουν επαρκείς δομές που τους επιτρέπουν να συμμετέχουν αποτελεσματικά στη διαδικασία διαβούλευσης.

Το τρίτο κριτήριο της αντιπροσωπευτικότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο αφορά την ικανότητα των οργανισμών να συμμετέχουν σε διαπραγματεύσεις εκ μέρους των μελών τους και να συνάπτουν συμβατικές

σχέσεις, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών (άρθρο 155 ΣΛΕΕ), ήτοι την ικανότητά τους να δεσμεύονται οι ίδιες και να δεσμεύουν τα εθνικά μέλη τους.

Η EFBWW και η CEI-Bois ρύθμισαν αυτό το ζήτημα μέσω ενός «Memorandum of understanding on engagement in a social dialogue» (Μνημόνιο συνεννόησης σχετικά με τη συμμετοχή στον κοινωνικό διάλογο - 17 Ιουνίου 1994). Σύμφωνα με το άρθρο 2 του μνημονίου, «οι συμβαλλόμενοι ενεργούν με την παραδοχή ότι οι τελικές ή/και δεσμευτικές δηλώσεις θα εγκριθούν από τις αντίστοιχες οργανώσεις που τους απαρτίζουν προτού τεθούν σε δημόσια χρήση».

Κατά συνέπεια, η EFBWW και η CEI-Bois έχουν ad hoc εντολή για να συμμετέχουν σε διαπραγματεύσεις εκ μέρους των μελών τους, αλλά πρέπει να συμβουλευούνται τις οργανώσεις-μέλη τους προτού συνάψουν δεσμευτικές δηλώσεις.

Άλλες οργανώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Από την επισκόπηση των μελών των εθνικών ενώσεων που περιλαμβάνονται στη μελέτη προκύπτει ότι μόνο μία από τις αναφερόμενες ευρωπαϊκές οργανώσεις καλύπτει τουλάχιστον τρεις χώρες: η ένωση αυτή είναι η IndustriAll European Trade Union (IndustriAll), η οποία καλύπτει έξι χώρες. Η ύπαρξη της της οργάνωσης αντανακλά την αλληλοεπικάλυψη των πεδίων δραστηριοτήτων διαφόρων συνδικαλιστικών οργανώσεων, καθώς η συγκεκριμένη οργάνωση δεν αποσκοπεί στην προσέγκυση οργανώσεων του ξυλουργικού κλάδου.

Από μια ανάλογη επισκόπηση των μελών των εθνικών ενώσεων εργοδοτών/επιχειρήσεων διαπιστώνεται ότι κάποιες από αυτές υπάγονται σε διαφορετικές ευρωπαϊκές ενώσεις, και όχι στην CEI-Bois: στην Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Παραγωγών Ξύλινων Πετασμάτων (EPF), στην Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Κατασκευαστών Επίπλων (UEA) και στην Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Βιομηχανιών Επίπλων (EFIC). Σύμφωνα με την προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή, οι εν λόγω ευρωπαϊκές οργανώσεις έχουν παρουσία σε τρεις (EPF), τέσσερις (UEA) και έξι (EFIC) χώρες αντίστοιχα. Η EPF υπάγεται στην CEI-Bois, ενώ η UEA και η EFIC δραστηριοποιούνται στην κατασκευή επίπλων, η οποία δεν εμπίπτει στον ξυλουργικό κλάδο.

Συμπεράσματα

Από τις αναλύσεις του ξυλουργικού κλάδου στην ΕΕ των 28, τόσο από την κορυφή προς τη βάση όσο και από τη βάση προς την κορυφή, διαπιστώνεται ότι η EFBWW από την πλευρά των εργαζομένων και η CEI-Bois από την πλευρά των εργοδοτών πρέπει να θεωρούνται ως οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι εργοδοτών και εργαζομένων του κλάδου σε επίπεδο ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες

Η έκθεση «Representativeness of the European social partner organisations: Woodworking sector» (Αντιπροσωπευτικότητα των ευρωπαϊκών οργανώσεων κοινωνικών εταίρων: ξυλουργικός κλάδος) διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/comparative-information/representativeness-of-the-european-social-partner-organisations-woodworking-sector>

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε με την Camilla Galli da Bino, υπεύθυνη πληροφόρησης, στη διεύθυνση gdb@eurofound.europa.eu